

Duurzaamheid langs de

Hoe duurzaam is uw gemeente? Er zijn verschillende meetlatten ontwikkeld om daar grip op te krijgen. SenterNovem heeft 50 maatregelen op rij gezet om lokaal direct mee aan de slag te gaan. Het Klimaatverbond heeft een 10 Puntenplan samengesteld. Het COS ontwikkelde de duurzaamheidsmeter voor het beleid, terwijl de Klimaatmonitor, ook van SenterNovem, inzicht geeft in wat er in de praktijk is gerealiseerd. Vier verschillende methoden belicht.

10 Puntenplan

Het 10 Puntenplan van het Klimaatverbond geeft gemeenten een steun in de rug voor het ontwikkelen en uitvoeren van hun klimaatbeleid. Dat beleid is opgesplitst in tien speerpunten. Onder de 10 punten vallen een groot aantal acties en projecten die in de praktijk al zijn uitgevoerd door andere gemeenten. "Zo kan iedere gemeente beginnen met zijn eigen klimaatbeleidsplan op de rails te zetten", zegt Sjaak de Lig van het Klimaatverbond. "Zowel grote als kleine gemeenten kunnen hiermee aan de slag. Omdat wij, in afwijking van bijvoorbeeld de Klimaatinitiatieven ook aandacht geven aan burgerparticipatie, kunnen kleinere gemeenten ook sneller instappen."

Alle Nederlandse gemeenteraadsleden, wethouders milieu en verantwoordelijke ambtenaren ontvingen het 10 Puntenplan in mei dit jaar. Zij konden op een formulier aangeven welke van de maatregelen zij al hebben uitgevoerd of dat van plan zijn. Gemeenten die de helft of meer van de maatregelen aanvinken, mogen zich klimaatstad noemen en krijgen de status triple A. (bij een maatregel per speerpunt wordt de A status gehaald, AA krijgen gemeenten die minimaal 20 vakjes hebben aangekruist). Inmiddels hebben 35 gemeenten zich geëngaat aan het 10 Puntenplan, waarvan er 29 de triple A predikaat verdienen. Meer info: www.klimaatverbond.nl

Top 10 Lokale Duurzaamheidsmeter

- 1 Breda
- 2 Alkmaar
- 3 Nijmegen
- 4 Groningen
- 5 Tilburg
- 6 Amersfoort
- 7 Apeldoorn
- 8 Delft
- 9 Waalwijk
- 10 Maastricht

Top 10 10 Puntenplan

- 1 Breda
- 2 Lochem
- 3 Overbetuwe
- 4 Nijmegen
- 5 Haarlemmermeer
- 6 Delft
- 7 Amersfoort
- 8 Apeldoorn
- 9 Veenendaal
- 10 Assen/Eindhoven

De ranglijsten van de Lokale Duurzaamheidsmeter en het 10 Puntenplan naast elkaar. De Lokale Duurzaamheidsmeter is afgesloten op 1 november. Het 10 Puntenplan gaat gewoon door en kan in rangvolgorde veranderen.

Lokale Duurzaamheidsmeter

"De Lokale Duurzaamheidsmeter is in 1999 begonnen als Duurzaamheidspiegel. Eerst was het een jaarlijkse vragenlijst, maar dat is niet op te brengen voor de ambtenaren. Daarom doen we het nu eens in de vier jaar, vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen", zegt Martha Klein, van COS Noord-Holland en coördinator van de Lokale Duurzaamheidsmeter 2009. "Achterliggend idee van de Lokale Duurzaamheidsmeter is om het klimaatbeleid van de lokale overheid transparant te maken. Ook is het een inspiratiebron voor gemeenten, want ze zien precies waar ze staan ten opzichte van andere gemeenten". Het COS, regionaal centrum voor internationale samenwerking, heeft deze zomer actief campagne gevoerd om gemeenten warm te maken om mee te doen. Vlak voor de deadline (1 november) hebben 150 gemeenten de vragen van de duurzaamheidsmeter ingevuld. De circa honderd vragen

zijn verdeeld over de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: people, planet en profit. De eerste resultaten werden op 9 september 2009, de Dag van de Duurzaamheid, bekend gemaakt door Guusje ter Horst, de huidige minister van Binnenlandse Zaken. De koplopers Breda, Alkmaar, Nijmegen, Amersfoort, Tilburg en Groningen kregen als eerbetoon voor hun duurzaam beleid een duurzaamheidsmeter uitgereikt in café Dudok te Den Haag.

Voor vragen over de Lokale Duurzaamheidsmeter kunt u terecht bij de helpdesk 072 - 520 25 17
Of stuur een email naar info@duurzaamheidsmeter.nl
Meer info is te vinden op www.duurzaamheidsmeter.nl

meetlat

Klimaatmonitor

Gemeenten die actief klimaatbeleid voeren willen graag weten 'hoe ze het doen in de praktijk'. Het is moeilijk daarvoor gegevens boven tafel te krijgen. Daarom presenteert SenterNovem de Klimaatmonitor: een nieuwe databank met belangrijke gegevens, verzameld door het rijk, voor het gemeentelijk klimaatbeleid. "Door deze bundeling van gegevens wordt het voor gemeenten eenvoudig om relevante informatie over hun eigen gemeente te vinden en zich te spiegelen aan andere gemeenten in de regio of zelfs landelijk", zegt Gert Nijsink.

Op de site www.klimaatmonitor.databank.nl staan onder meer een groot aantal 'energieprestaties', zoals energielabels van gemeentelijke gebouwen en woningen, opgesteld vermogen wind- en bioenergie, aantal deelauto's en energieverbruik openbare verlichting per inwoner. Deze informatie is uitgesplitst per gemeente. Op de website kunnen deze cijfers verschillend worden gepresenteerd: op een landkaart, in een tabel, per provincie, regio of individuele gemeente.

"Naast deze praktische gegevens willen we ook het beleid van de gemeen-

te op de site zetten. Bijvoorbeeld welke subsidies zijn er verstrekt in het kader van Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven, de zogenoemde SLOK gemeenten. Daar is de komende vier jaar 45 miljoen voor uitgetrokken door het ministerie van VROM. Ruim 300 gemeenten hebben hierop ingetekend", zegt Nijsink. Om die vraag naar het gevoerde beleid te beantwoorden, wordt er binnenkort een enquête gehouden. "De komende maanden worden hiervoor bijeenkomsten georganiseerd. Dat gaat nu pas lopen. We hopen toch zeker op minimaal honderd deelnemende gemeenten".

Nijsink is niet bang voor overlapping met de activiteiten van COS. "De vragenlijst van COS in het kader van de Duurzaamheidsmeter is veel breder. Wij richten ons vooral op het klimaatbeleid en gaan daar veel dieper op in".

Meer informatie is te krijgen bij Gert Nijsink van SenterNovem g.nijsink@senternovem.nl, Telefoon 030 - 239 36 27

Klimaatinitiatieven

SenterNovem heeft een faciliteringsprogramma Lokale en Regionale Klimaatinitiatieven gemaakt voor gemeenten en provincies. Dit programma is sterk gericht op samenwerking. "Lokale en regionale netwerken zijn nodig om de klimaatambities in het Klimaatakkoord uit 2007 waar te maken", aldus milieu-minister Jacqueline Cramer. De gemeente is de plek waar projecten tot stand komen, benadrukt de minister. "En dat kan alleen door samenwerking tussen gemeenten en andere (markt)partijen, zoals bedrijven, woningbouwcorporaties, brancheorganisaties, milieudiensten, energiebedrijven en provincies."

Het Klimaatakkoord is georganiseerd rond vijf thema's waar flinke milieuwinst mee valt te boeken. Dat zijn de thema's duurzame overheid, duurzame energieproductie, schone en zuinige mobiliteit, duurzame bedrijven en een energiezuinige gebouwde omgeving. Voor elk thema zijn tien actiepunten opgesteld die bijdragen aan milieuwinst. De genoemde maatregelen zijn stuk voor stuk bewezen in de praktijk door innovatieve andere gemeenten. In totaal gaat het om 50 concrete maatregelen waar gemeenten direct mee aan de slag kunnen.

U kunt een mapje: *Lokale en Regionale Klimaatinitiatieven: 50 maatregelen om direct mee aan de slag te gaan*, bestellen via www.postbus51.nl, bestelnummer 21KB0902.

Voor meer info kijk op www.duurzameoverheden.nl en www.senternovem.nl/gemeenten

De Klimaattalenten van 2009

Michael Boddeke, wethouder Apeldoorn – ambassadeur Duurzame Overheid | "Verbeter de wereld, begin bij jezelf. Dat is van toepassing op de duurzame overheid. Iedere gemeentelijke organisatie kan direct met de 10 punten aan de slag."

Lian Merka, wethouder Delft – ambassadeur Duurzame Energie-productie | "Bij dit thema richten wij ons op het zoeken van samenwerking, het creëren van nieuwe ideeën en de plannen verder brengen. We zijn visionairs, maar dan wel praktijkgericht."

Erik van Merriënboer, wethouder Eindhoven, ambassadeur Schone en Zuinige Mobiliteit | "Het leggen van verbindingen tussen betrokkenen is noodzaak, wil je iets bereiken op het terrein van duurzame mobiliteit. Wij richten ons dan ook vooral op het leggen van contacten tussen bestuurders en het bedrijfsleven."

Jeroen Nobel, wethouder Haarlemmermeer, ambassadeur Duurzame Gebouwde Omgeving | "Er zijn veel initiatieven en ideeën om in de gebouwde omgeving CO₂ te reduceren. Om deze daadwerkelijk om te zetten naar daden vraagt dat we van polderen naar besluiten gaan. Dat is de taak waar we voor staan."

Robbert Jan Piet, wethouder Heerhugowaard, ambassadeur Duurzame Bedrijven | "Bewust omgaan met energie is een belangrijke themadoelstelling. Het gaat daarbij zowel om energiebesparing als toepassing van duurzame energie. Samen met ondernemers willen we graag bedrijfsterreinen duurzaam (her-)richten."